

Cine guvernează în realitate?

Iuliana-Alexandra TIȚĂ

SNSPA, Facultatea de Administrație Publică

iuliana.alexandra13@yahoo.com

Rezumat:

Articolul evidențiază cât de multe schimbări poate aduce un computer în viața oamenilor, beneficiile, dar și efectele negative ale acestuia, evoluția tehnologiei și legătura care s-a format între computer, „oraș inteligent” și guvernare. Prin acest articol am încercat să găsesc răspunsul la întrebarea din titlu, „Cine guvernează în realitate?”, punându-mi alte și alte întrebări și aducându-mi aminte de ce a însemnat pentru mine un computer și, totodată, să mă descopăr pe mine.

Lucrarea are la bază capitole din cărți, în care erau descrise povești despre cum computerul și tehnologia au schimbat viața oamenilor și diferite studii asupra oamenilor, precum și lucrări din sesiuni de comunicări științifice, la care se vor face referire pe tot parcursul articolului. Din punct de vedere al abordării, pentru a descrie probele practice / de cercetare, principalele metode folosite au fost observarea și studiul de caz. Reculatele pot fi interpretate de fiecare. Nimeni nu vede tehnologia în același mod, de aceea, în urma citirii acestui articol, fiecare își va crea propriile concluzii. Mai mult decât atât, articolul se adresează tuturor categoriilor de oameni, pentru că fiecare dintre noi am avut tangențe cu tehnologia și computerul, indiferent dacă mai mult sau mai puțin.

De asemenea, am încercat să evidențiez propria poveste, ce a fost important în viața mea atunci când am descoperit cât de dezvoltată era tehnologia și cât de puțin știam eu despre ea. Îmi doresc ca prin acest articol să-i fac pe oameni să își aducă aminte de momentul în care au trecut granița spre o viață cu tehnologie și să îi fac să se gândească dacă ar putea să fie lipsită din viața lor.

Cuvinte cheie: *computer, oraș, tehnologie, conducere.*

1. Începutul

O poveste despre povești... Vă întrebați de ce am ales acest început? Pentru că probabil nicio introducere din lume nu ar fi mai relevantă decât cea în care aș explica ce se află, de fapt, la baza acestei lucrări, așa că mi-a plăcut să mă rezum doar la aceste cuvinte. În fond, tot ceea ce urmează a fi scris nu este decât o simplă

poveste, mai exact o poveste despre viață, oameni, societate, influență și guvernare, la baza căreia se află alte și alte povești.

În momentul în care am început să mă documentez pentru a crea această lucrare, mi-am dat seama că poți citi zeci de materiale din diferite domenii despre care să crezi că nu există absolut nicio legătură între ele, dar, de fapt, să aibă. Astfel, am început să cred că nu întâmplătoare au fost alese materialele, pentru că, în final, am descoperit răspunsuri la întrebări pe care nici eu nu credeam că mi le pun.

2. Computerul în viața noastră

Vă mai aduceți aminte cum era viața dumneavoastră înainte să descoperiți misterele computerului? Pe unii poate vă duce mintea la acele zile liniștite pe care preferați să le petreceți departe de pereții casei, în mijlocul naturii unde pentru câteva momente puteați să uitați de absolut toate problemele, iar alții poate doar vă imaginați cum ar trebui să decurgă o zi fără computer. În prezent, cei mai mulți, tind să cred, că se regăsesc în cea de-a doua situație. Oare de ce este posibil acest lucru? Ei bine, pentru că în prezent computer-ul a devenit nelipsit din viața noastră. Fie că îl găsiți la serviciu sau acasă, el vă oferă posibilitatea să vă desfășurați altfel activitatea și vă ușurează munca. Cum poate oare acest computer să vă facă viața mai ușoară, dar în același timp să vă obosească atât de mult? Ați avut momente în care v-ați simțit inutil din cauză că el vă făcea munca sau l-ați văzut ca pe un ajutor? „Adevărul este că pe măsură ce «externalizăm» în computer rezolvarea problemelor și alte operații cognitive, reducem capacitatea creierului de «va construi structuri stabile de cunoștințe» – scheme, altfel spus – care pot să fie ulterior «aplicate în situații noi»”, cu alte cuvinte s-ar putea spune, cu cât mai sclipitor softul, cu atât mai șters este utilizatorul”. (Caar, 2012, pp. 285) Un exemplu în acest sens este reliefat de folosirea GPS-ului de către taximetriști. Astfel, în „Superficialii: efectele internetului asupra creierului uman”, neurologul Eleanor Maguire a realizat un studiu asupra taximetriștilor din Londra prin care a concluzionat că dacă ar începe toți să folosească GPS-ul, baza lor de cunoștințe se va micșora. Chiar dacă ei vor scăpa de munca grea a învățării străzilor din oraș, aceștia vor pierde beneficiile mentale deosebite ale aceluia antrenament, creierul lor devenind mai puțin interesant. (Caar, 2012, pp. 280) Cu toate acestea, „nu ar trebui să permitem onorurilor aduse tehnologiei să orbească dulăul de pază dinlăuntrul nostru față de posibilitatea de a fi amorțit o parte esențială din noi înșine.” (Caar, 2012, pp.281)

Câți dintre dumneavoastră v-ați gândit la faptul că timpul nostru pe Pământ e limitat și că în realitate avem doar câțiva ani în care ne trăim viața frumos, devenim împliniți, ne atingem potențialul, ne transformăm în oamenii care ne-am imaginat că o să fim? Credeți cu adevărat că unul din instrumentele care ne-au ajutat să devenim cine vrem să fim este chiar computer-ul? Dar oare câți dintre acei ani îi petrecem, de fapt, departe de el? Sunt întrebări pe care fiecare ar trebui să și le pună și să își răspundă. Nu sunt deloc niște întrebări fără sens, pentru că, în final, cu toții veți afla adevăratul scop al acestora.

Adevărul este că și computer-ul tot o invenție omenească a fost. S-a ajuns la concluzia că până și „creierul omenesc este un tip de computer, dar și la sentimentul

că limba omenească este outputul unuia dintre algoritmi ce rulează înăuntrul celui computer.” (Caar, 2012, pp.268) Trebuie remarcat cât de dezvoltat poate fi creierul nostru, „care își poate imagina mecanica și beneficiile utilizării unui nou dispozitiv chiar înainte ca acel dispozitiv să existe. Evoluția extraordinară a noastre capacități mentale de a estompa hotărul dintre intern și extern, dintre corp și instrument a fost «neîndoiește un pas fundamental în dezvoltarea tehnologiei.»” (Caar, 2012, pp.276)

Privitor la mine, când am încercat să compar viața mea înainte de a descoperi computer-ul și după, mi-am adus aminte de ceea ce m-a fascinat pe mine la acesta. Eram în clasa a IV-a și aveam de făcut portofoliu pentru fiecare materie de la școală. Doamna învățătoare știu că aprecia foarte mult fișele realizate la calculator, însă eu nu dispuneam de unul acasă, așa că m-am dus la mătușa mea și am început să-mi scriu povestirile lui Ion Creangă, „La cireșe” și „La scăldat”, pe calculator. Îmi doream ca lucrarea mea să fie diferită față de celelalte, așa că pentru titluri foloseam diferite wordart-uri. Efectiv modul în care se transforma scrisul din Times New Roman în modele și culori diferite mă uimea și mă făcea să scriu cât mai multe lucrări. Ulterior am aflat că „orice instrument impune limitări, chiar dacă deschide posibilități. Cu cât îl utilizăm mai des, cu atât ne contopim mai mult cu forma și funcția lui”, cu alte cuvinte „mașina de scris facilitează luciditatea, dar nu încurajează subtilitatea.” (Caar, 2012, pp.277)

Mi-am dat seama că un calculator este mult mai mult decât o mașină de scris (întrucât trebuie să mărturisesc că pentru o bună perioadă de timp l-am văzut doar ca pe o mașină de scris), în momentul în care într-o zi, la școală, o colegă mi-a spus că a escaladat Muntele Everest pe calculator (cel puțin așa îmi amintesc). Oricum, indiferent de ce mi-a zis atunci, știu că acea simplă discuție m-a făcut să mă gândesc la faptul că acel calculator, care mă fascina doar prin modul în care îmi vedeam creațiile altfel pe hârtie, era o mașină chiar inteligentă, întrucât nu îmi puteam imagina cum era posibilă conectarea lumii reale cu cea virtuală. „Ca medium universal, supremă extensie a simțurilor, cogniției și memoriei noastre, computerul conectat la rețea servește drept amplificator neuronal deosebit de puternic.” (Caar, 2012, pp. 281) Astfel, prin testul Turing, „care presupunea că o persoană, «interogatorul» să stea la un terminal de computer dintr-o încăpere goală și să se angajeze într-o conversație scrisă cu alte două persoane, una o persoană reală și cealaltă un computer ce se pretindea a fi o persoană, iar dacă interogatorul nu era capabil să distingă computerul de persoana reală, atunci computerul, susținea Turing, putea să fie considerat inteligent”, s-a demonstrat „modul în care ființele umane gândesc despre modul în care gândesc mașinile.” (Caar, 2012, pp.272) Acesta este, însă, doar o mică parte din ceea ce pot face computerele, adevărul este că ele și rețelele „pot aduce schimbări în guvernare, sănătate, reconstrucție, infrastructură educațională și exploatarea pământului.” (Rheingold, 2005, pp.131)

3. Influența computerului

Poate ne-a fost mai greu să-l folosim la început, dar fie că am fost obligați să-l folosim, fie l-am folosit și a început să ni se pară accesibil, computerul ne-a influențat

viața. În general avem tendința de a căuta tot ce e mai ușor, indiferent că este vorba de instrumente de software sau site-uri care oferă cel mai mare ajutor și cât mai multă îndrumare, dar nu ne-am gândit vreo clipă ce efect poate avea acest lucru în viața noastră. Adevărul este că, „pe măsură ce transferăm softului tot mai mult din truda actului de gândire, ne diminuăm forța propriului creier în modalități subtile, dar semnificative.” (Caar, 2012, pp. 286) Am devenit ceea ce se numesc „infovores” (ființe ce se hrănesc cu informații) (Caar, 2012, pp. 292) Chiar dacă evoluăm concomitent cu tehnologia și chiar dacă vom putea ține pasul cu aceasta, uităm mereu să trăim cu adevărat, să trăim natural, iar în final tot noi o să avem de suferit, noi cei care am creat computerul, pentru că vom ajunge să nu ne mai regăsim percepțiile, gândurile și emoțiile. Chiar și scurte, interacțiunile cu natura ne sunt benefice pentru propria regăsire. Astfel, „o serie de studii psihologice din ultimii 20 de ani au arătat că, după ce au petrecut ceva timp într-o așezare rurală liniștită, oamenii manifestă o mai mare atenție, o mai puternică memorie și o cogniție în general îmbunătățită” (Caar, 2012, pp. 289)

4. Avântul tehnologiei

Se spune că „tehnologiile cele mai profunde sunt cele care dispar. Ele se impregnează în țesătura vieții de zi cu zi până când nu mai pot fi distinse de aceasta” (Rheingold, 2005, pp. 113) Haideți să ne gândim puțin la cât de mult s-au transformat computerele în timp și dacă acestea s-au impregnat cu adevărat în viața noastră! Astfel, „în anii '50, computerele erau de dimensiunea unei camere, față de cele de birou din anii '80. În prezent, ne încap în mână puternice sisteme de calcul și comunicație. În curând, vom ajungem să le pierdem pe covor dacă le scăpăm din mână.”. (Rheingold, 2005, pp.129) Sunt convinsă că doar din acest simplu exemplu ai realizat cât de profundă este tehnologia și până unde poate ajunge. Ce-i drept suntem înconjurați de tehnologie din toate unghiurile și, probabil, în curând vom ajunge să nu mai deosebim realitatea de aceasta. Eu aș compara evoluția tehnologiei cu o găleată în care încerci să torni apa unei fântâni: oricât de mare ar fi găleata, se umple, iar prisosul de apă curge pe de-alături, urmând ca din locul în care a căzut apă, să răsară flori. Astfel, indiferent de dispozitivele care apar, mereu vor exista idei și idei, care vor duce la crearea altora.

5. De la computer la oraș

„Orașele sunt locuri cu fluxuri masive de informații, rețele și conducte și miriade de schimburi tranzitorii de informații.” (Rheingold, 2005, pp.124) În, „Găști inteligente. Următoarea revoluție socială” ni se propune chiar un exercițiu de imaginație... să ne imaginăm că am putea căuta printr-o librărie reală, intrând pe un fel de „grafitti virtual” asociat prin web fiecărei cărți și citi critici de la clubul de carte sau vedea cum este apreciată acea carte de oamenii care agreează același gen de cărți că și noi sau că am putea îndrepta computerul de mână către un restaurant și să aflăm cum au apreciat mâncarea ultimii zece clienți, să îndreptăm computerul spre un panou și să vedem clipuri despre muzica sau filmul pe care le promovează,

apoi fie să cumpărăm bilete la filmul respectiv, fie să descărcăm filmul pe loc. (Rheingold, 2005, pp.121) Acesta ar reprezenta un oraș computerizat permanent sau cu alte cuvinte, „un oraș digital”. El s-ar defini ca „o zonă urbană care creează dezvoltarea durabilă și o calitate ridicată a vieții prin excelență în domeniile de activitate, ca rezultat al unui capital uman solid, capital social și infrastructură ITC sau poate pentru a ne racorda la era digitală folosirea tehnologiilor digitale pentru ridicarea standardului de viață, reducerea costurilor și o comunicare mai bună cu cetățenii.” (Dumitrică, pp. 209)

Dar oare la ce se referă, de fapt, această dezvoltare? Credeți că ați putea contribui la transformarea orașului dumneavoastră într-un „oraș inteligent”? Trebuie remarcat că pentru dezvoltarea spațiului digital al orașului, acesta ar trebui încorporat în spațiul fizic, astfel „dezvoltarea urbană inteligentă spre deosebire de celelalte faze ale urbanizării, nu presupune o dezvoltare teritorială ci o dezvoltare digitală, menită să permită funcționarea unui spațiu digital comun al orașelor inteligente, cu implicații directe asupra întregului sistem urban.” (Dumitrică, pp. 209) Consider că în prezent sistemul nu ar fi capabil să ne ofere ceea ce avem nevoie pentru crearea unui astfel de oraș. Totul ar trebui să fie mult mai inteligent și la un standard mult mai ridicat, dezvoltarea și implementarea tehnologiilor să se realizeze într-un mod mult mai eficient, deoarece la baza politicii de dezvoltare urbană se află măsuri de ordin guvernamental (naționale, regionale și locale) integrate (economice, sociale, culturale, de mediu, de transport și de securitate).

Orașul inteligent trebuie să permită utilizarea tehnologiilor digitale pentru furnizarea unor servicii precum: guvernarea, transportul, energia, infrastructura, educația, sănătatea, utilitățile, cetățenii aflându-se într-o permanentă comunicare. Dar acest lucru nu se poate întâmpla imediat, „accesul digital, accesibilitatea digitală, conținutul digital competențe digitale” sunt doar câteva măsuri fundamentale ce ar permite dezvoltarea digitală.

6. Tehnologia ubicuă și intimitate

„Computerizarea ubicuă” sau „ubicomp” (Weiser) este „computerizarea invizibilă, prezentă oriunde, care nu există pe vreun dispozitiv personal de vreun fel, ci ne înconjoară, existând în pereți, în mobilier, peste tot.” (Rheingold, 2005, pp.113)

Este posibil oare să mai avem parte de intimitate în condițiile în care suntem înconjurați de tehnologie la orice pas? Puțini sunt cei care nu se bucură de efectul ușurării vieții de către tehnologie, dar dacă aceștia se tem, de fapt, că nu ar mai avea parte de intimitate?

Probabil nu este un secret pentru nimeni, dar da, tehnologia chiar a fost creată să ne ușureze viața. Până și companiile de internet se luptă pentru aceasta. Un exemplu în acest sens poate fi reprezentat de evoluția motoarelor de căutare: „În prima sa ipostază, motorul Google era un instrument foarte simplu: tastai un cuvânt-cheie în căsuța de căutare și apăsați pe butonul Search. În competiție cu alte motoare de căutare, printre care Bing de la Microsoft, Google a lucrat cu sârguință spre a-și face serviciul tot mai serviabil. Acum, de îndată ce introduci prima literă a cuvântului-cheie în căsuța de căutare, Google îți sugerează imediat o listă de termeni populari

care încep cu acea literă” (Caar, 2012, pp.285-286) Ei bine, intimitatea este ceva de care ar trebui să se bucure fiecare persoană, iar prin folosirea „locației semantice” pentru websign de către CoolTown e o dovadă vie că protejarea intimității poate fi prevăzută în tehnologia ubicuă. Aceasta înseamnă că în ciuda faptului că dispozitivul tău știe unde se află mereu, când faci o interogare în baza de date, nimeni în afară de tine nu știe exact unde te afli. Caută prin baza de date și fără să avertizeze pe altcineva în afară de tine, îți spune ce semnale virtuale sunt disponibile.

7. Când tehnologia întrece granițele

Este perfect normal ca fiecare om să aibă acces la tehnologie și la un computer. Fiecare este liber să se bucure de beneficiile acesteia astfel încât să își facă viața mai ușoară, internetul având rolul său specific.

Chiar dacă tehnologia este capabilă să influențeze viața tuturor oamenilor de pe Planetă, ce se întâmplă când aceasta influențează viața a o națiune întregă, când influențează decizii la nivel național?

Poate că nu v-ați fi imaginat că este posibil, dar tehnologia a făcut acest lucru. Ei bine, exemplul la care mă gândesc este chiar Barack Obama, care a mobilizat o generație folosind rețelele de socializare, mai ales că el reprezenta „un nou tip de politician, care dorea să introducă un nou mod de a face politică, bazat pe rațiune și consens, mai degrabă decât pe gălăgie și partizanat.” (Tapscott, 2011, pp. 416) Cu ajutorul lui Chris Hughes, director al organizării electorale online, Obama și-a creat propria comunitate online și a reușit chiar să câștige alegerile. Astfel, prin puterea Generației Net, s-a demonstrat că „viața politică nu va mai fi niciodată la fel” (Tapscott, 2011, pp. 406) Mulți din această generație cred că „mecanismele puterii și conducerii sunt controlate de politicieni mânați de propriile interese și grupuri organizate de lobby”, dar, totodată, mulți și-au pierdut și încrederea în politicieni și au ajuns la concluzia că „dacă vrei să se facă ceva, trebuie să faci singur.” (Tapscott, 2011, pp. 410) Ei bine, Generația Net chiar asta a făcut, „a ales voluntariatul comunitar în locul acțiunii politice, deoarece a considerat că hrănirea celor înfomețați sau creșterea unui copil sunt acțiuni imediate, tangibile care te fac să te simți bine”. (Tapscott, 2011, pp. 412) Această generație este cel mai bun exemplu prin care se poate demonstra calitatea reală a cetățenilor. Când vine vorba de democrație, cetățenii sunt descriși drept, „electorat”, „votanți”, și „electori”, dar ei sunt, de fapt, reduși doar la niște „oameni care execută tranzații într-o cabină de vot la fiecare doi sau patru ani.” (Tapscott, 2011, pp. 434) Cetățenii trebuie implicați mult mai mult în viața politică!

8. Trecerea la guvernare electronică

Guvernarea electronică se referă la „utilizarea tehnologiei informației de către agențiile guvernamentale [organizațiile publice] în relațiile cu cetățenii, întreprinderile și alte corpuri guvernate [...] Beneficiile rezultate putând fi reducerea corupției, creșterea transparenței, mai mult confort, creșterea veniturilor și/sau reducerea costurilor” sau la „folosirea tehnologiei informației, în particular a Internetului, pentru a livra servicii publice într-o manieră mult mai convenabilă, eficientă și orientată spre

client.” (Vrabie, 2014, pp. 16) Mai mult decât atât, guvernarea electronică vine în ajutorul tuturor celor care colaborează cu administrația, având 4 mari componente: interacțiunea dintre Guvern/ Administrație și Cetățean, interacțiunea dintre Guvern/ Administrație și mediul de afaceri, interacțiunea între diferitele instituții ale Guvernului/ Administrației și interacțiunea dintre Guvern/ Administrație și angajații proprii.” (Vrabie, 2014, pp.21)

Eu aș spune despre „guvernarea electronică”, așa cum Gore în „Punctul critic” spune despre ceea ce a creat în companie. Aceasta reprezintă un fel de „mecanism organizat în care ideile și informațiile noi care circulă să atingă mult mai ușor un punct critic.” (Gladwell, 2004, pp.182)

9. Concluzii

Pornind de la computer, avântul tehnologiei, crearea, „orașului inteligent”, influența internetului în luarea unei decizii, până la guvernarea electronică, oare cine guvernează în realitate? Poate răspunsul se găsește în cărți, sau fiecare poate să își răspundă, însă un lucru e cert: cetățeanul își dorește să aibă măcar o mică influență la actul guvernării, își dorește să își evedențieze ideile, părerile, iar singurul mod prin care poate face acest lucru este doar internetul, care nici măcar acesta nu ne guvernează viețile, pentru că în realitate viețile noastre sunt deja guvernate de... computer.

Bibliografie

- Caar N. (2012), Superficialii: efectele internetului asupra creierului uman, Editura Publica, București, pp. 268–292.
- Dumitrică C., Dezvoltare urbană inteligentă (DUI), Sesiunea de comunicări științifice, „Orașul inteligent” pp. 209.
- Gladwell M. (2004), Punctul critic: cum lucruri mici pot provoca schimbări de proporții, Editura Andreco Educațional, București, pp. 182.
- Rheingold H. (2005), Găști inteligente. Următoarea revoluție socială, Editura Andreco Educațional, pp. 113–131.
- Tapscott D. (2011), Crescuți digital: generația net își schimbă lumea, Editura Publica, București, pp. 406–434.
- Vrabie C. (2014), Elemente de e-guvernare, Editura Pro Universitaria, București, pp. 16–21.